

prima instanță: A. Negru
instanța de apel: I. Cimpoi, A. Danilov, I. Secrieru

dosarul nr. 2ra-504/18

DECIZIE

25 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Iuliana Oprea
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de către Andrei Roșca
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Andrei Roșca
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea
încălțării drepturilor și repararea prejudiciului moral
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017 prin care a
fost respins apelul declarat de Andrei Roșca și menținută hotărârea Judecătoriei
Chișinău, sediul Buiucani din 13 martie 2017, prin care acțiunea a fost respinsă

constată:

La 10 ianuarie 2017, prin intermediul Oficiului Poștal, Andrei Roșca a depus
cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la
constatarea încălțării drepturilor și repararea prejudiciului moral.

În motivare acțiunii a invocat că prin sentința Judecătoriei Ștefan Vodă din
28 mai 2012, a fost învinuit în baza art. 172 alin. (3) Cod penal, fiind condamnat la
12 ani privațiune de libertate.

Susține că sentința menționată a fost menținută de instanța de apel și instanța
de recurs.

Consideră că instanțele de judecată ierarhic inferioare au încălțat normele de
drept material și procedural.

Remarcă că instanțele naționale au emis hotărâri ilegale și nu au luat în
considerație expertiza medico – legală, prin care a fost constatat că violul nu a fost
săvârșit.

Menționează că partea vătămată a dat declarații false.

Notează că i-a fost încălcat dreptul la apărare, la justiție și la un proces echitabil.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 1398, 1405, 1422, 1423 Cod civil, art. 1 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reperare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 4 alin. (1) și (2), 20, 26 din Constituția RM, art. 166, 167 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, constatarea încălcării prevederilor art. 6 și 13 CEDO, a dreptului său la un proces echitabil, la egalitatea armelor și la un recurs efectiv, precum și repararea prejudiciului moral în mărime de 3000 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 13 martie 2017 a fost respinsă acțiunea ca tardivă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017 a fost respins apelul declarat de Andrei Roșca și menținută hotărârea primei instanțe.

La 23 ianuarie 2018, prin intermediul Oficiului Poștal, Andrei Roșca a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe cu restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Menționează că instanțele ierarhic inferioare au emis hotărâri ilegale, bazate pe presupuneri, nefiind luate în considerație declarațiile lui și rezultatele expertizei medico-legală, prin care s-a constatat că violul nu a fost săvârșit.

Notează că partea vătămată a dat declarații false, din motiv de răzbunare.

Afirmă că instanța de apel nu s-a expus asupra argumentelor invocate în apel cu privire la ilegalitatea hotărârii contestate.

Consideră că instanțele ierarhic inferioare, prin acțiunile sale, au încălcat dreptul lui la un proces echitabil garantat de art. 6 paragraful 1 din CEDO, art. 4 alin. (2) din Constituția RM, art. 7 Cod civil, art. 12 alin. (4) CPC.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de

apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, Andrei Roșca înaintând acțiunea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a solicitat constatarea încălcării prevederilor art. 6 și 13 CEDO, a dreptului său la un proces echitabil, la egalitatea armelor și la un recurs efectiv, precum și repararea prejudiciului moral în mărime de 3000 lei.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a respins acțiunea ca tardivă.

Judecând apelul declarat de către Andrei Roșca, instanța de apel l-a respins și a menținut hotărârea primei instanțe.

În susținerea poziției sale atât instanța de apel, cât și instanța de apel au reținut că acțiunea lui Andrei Roșca este inițiată în temeiul Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În acest sens instanța de apel a apreciat ca justă concluzia primei instanțe de respingere a acțiunii ca tardivă, invocând că momentul de la care reclamantul Andrei Roșca a cunoscut despre caracterul definitiv și irevocabil al actelor procesuale de dispoziție emise pe fondul cauzei penale inițiate în privința lui, a fost cel târziu data de 11 decembrie 2013, când a fost emisă ordonanța procurorului raionului Ștefan Vodă privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a cauzei penale vizate a lui Andrei Roșca.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de concluzie este una pripită, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele.

Astfel, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi legale, instanța de apel judecând apelul nu a dat o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Așa dar, este de principiu că, Andrei Roșca prin cererea de chemare în judecată pretinde inclusiv la constatarea încălcării dreptului său la un proces echitabil, la egalitatea armelor și la un recurs efectiv prin prisma prevederilor art. 6

și 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și repararea prejudiciului moral în mărime de 3000 lei, întemeindu-și pretențiile în baza dispozițiilor art. 1398, 1405, 1422, 1423 Cod civil, art. 1 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reperare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 4 alin. (1) și (2), 20, 26 din Constituția RM, art. 166, 167 CPC.

Ca consecință, având în susținere prevederile art. 240 alin. (3) CPC, instanța judecătorească urma să adopte hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Cu toate acestea, judecând cauza și constatând tardivitatea cererii de chemare în judecată, prima instanță, atât și instanța de apel, trecând cu vederea circumstanțele de drept pe care reclamantul și-a întemeiat pretențiile sale, au reținut la judecarea pricinii prevederile art. 5 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, *potrivit cărora cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.*

Or, deși Andrei Roșca a invocat în acțiune prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reperare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, instanțele de judecată ierarhic inferioare au trecut cu vederea că cerința lui Andrei Roșca cu privire la constatarea încălcării dreptului său la un proces echitabil, la egalitatea armelor și la un recurs efectiv, se întemeiază pe prevederile art. 6 și 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, cerințe care nu au fost examinate de instanțele de judecată ierarhic inferioare.

Astfel, reieșind din specificul acțiunii deduse judecării la caz, era indispensabil, alături de cele constatate, de a verifica cerințele formulate prin prisma pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu normele de drept invocate în acțiune de către Andrei Roșca.

Ca consecință, este evident că instanța de apel a omis de a supune controlului legalitatea hotărârii primei instanțe sub aspectul celor menționate, care însă au importanță pentru soluționarea corectă a pretenției deduse judecării, astfel soluția instanței de apel fiind lipsită de putere de convingere.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, ca urmare instanța de recurs fiind în imposibilitatea de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și de a verifica temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Distinct de cele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Andrei Roșca.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Andrei Roșca împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării drepturilor și repararea prejudiciului moral, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Iuliana Oprea

Ala Cobăneanu